

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Május' 6-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

A' *Madridi* újságban ezek irattak April. 12-dik napján: — Generalis *Lacy* (*Lacy*), ki a' Frantziák ellen való háboruban *Katolóniának* igen vitéz oltalmazása által magát esmeretessé tette vala, 's ki a' Királynak visszamenetele után *Barcellonában* politziai vigyázat alatt tartatott, hanem későre megnyerte vala, hogy a' *Barcellonától* nem messze lévő *Coldai* ferdőre mehessen, ezen engedelemmel (mint régebben Generalis *Porlier*, *Gallitziában*) visszaélvén, a' *Tarragonai* és *Marciai* Regementek' főbb tiszteiknek eltsábitásába elegyítette magát; sőt, miot erőssítik, a' dolog már annyira ment vala, hogy az utóbb nevezett Regementnek egy fő tiszteje, a' maga alatt lévő tiszteket valóságos rebellálásra ingerlette 's vette: 's tsak egyedül az Oberster iparkodásának lehet köszönni, hogy a' köz katonák is el nem tsábitathattak. Az alatt, míg a' lázszátás' munkája folyt, néhány tisztek a' várnak azon kapuja előtt, melly a' tengerre nyílik, a' tartomány' fő Kapitányának szállításával általellenben, megjelenvén, azon iparkodtak, hogy az őrző Kapitányt a' magok' részire hajthassák: de szerentsélemek voltak, mivelhogy ez a' tiszt a' maga hűségében megmaradván, egygyikot azok közzül, a' kik őtet eltsábitani megpróbálták, megragadta, 's letartóztatta, kiknek zeebeiben bizonyos proklamátziókra is találtak, a' mellyek ily lázszátó fel-

kiáltásokon kezdődnek: *Éljen a' Constitúzió! Éljen a' Király ha ezt aláírás által megerősíti!* Legkeményebb eszközök vétettek elő a' lázszátók ellen. Az öszszeesküvésnek kiütés *Nagypéntekre* vála határoztatva, midőn a' fő Kapitányt elfogni, a' tiszti karokat elosztatni, a' néphez proklamátziókat botsátani akartak. Generalis *Lacyt* a' tartomány' fő Kapitányává akarták kikiáltani. Az öszszeesküvés' fejei voltak *Lacy* és Generalismajor *Mileme*. — *Lacyt* 16 tisztekkel egytomben Aprilis' 11-dikén fogságra vitték. *Mileme* pedig és egy veje, a' hegyek közé futottak 's ott bujdosolnak. Generalis *Castannos* igen hűségesen viselte magát ezen környülállások között; nagy buzgóságot bizrnyított. A' tsendesség egészen helyre állott *Barcellonában*.

Jóniai egygyesült Státusok.

A' *Korfui* költött öszszeesküvésről 's a' két főbb hűnösöknek megítéltetéséről, melyről már egy ízben emlékeztünk, így írt Febr. 1-ső napján egy Anglus tiszt (a' *Londoni* újságokban) — „Itt ezelőtt egy héttel oly dolog történt, melynek vagy hasonlatossága van a' *Londoni* öszszeesküvéshez. Az Országlószéknek besúgalltatott vala, hogy egy öszszeesküvés volna munkában, melynek valami 20 gazdagabb lakosok volnának részesei. Az öszszeesküvés' minémúsége úgy irattatott-le, hogy a' volna a' feltett czél, hogy a' fellegvár elfoglaltván, az erősségek, mikor azokból az őrizeten lévő Regementkik menne, puszkapor által felvettessenek, a'

Kormányozó megölettség, a' sziget-magát függetlenné lenni kihirdesse, 's több effélék. A' plánum a' múlt szerdán már készen vala. A' Kormányozó ekkor a' kapukat bezáratta, az elárultatott lakosoknak házaikat katonaság által körül vétette, 's a' gyanus személyeket a' kastélyba vitette, hogy haladék nélkül megítéltesse. Az ő házaik megmotóztatván, külömbkülömb írások, és plánumok találtak nállok. Minden ember azt gondolta, hogy a' hünösök még azon estve meg fogják ítélteni. Mi már vártuk őket a' hajónkon, azt gondolván, hogy oda hozzák 's más nap reggel kivégzik őket, midőn minnyájunknak bámulására egyszer csak azt hallottuk, hogy az egész özszeesküvés egy *Lepniotty* nevű, ifjú Politziai Tisztviselőnek költeménye légyen, a' ki azt csak azért gondolta ki, hogy azon jutalmat elkaphassa, a' melly azoknak van határozatva, a' kik valami effélét elárulnak. Az írásokat is mind maga ez az ifjú tisztviselő csinálta vala, 's bár melly különösnek látszik is lenni, úgy elűdta azokat az elárultatott személyeknek házaikban előre rejteni, hogy csak ezeknek elfogattatások után találtak meg. Fegyvert 's muníziót gyűjtött össze, 's egy gyáva paraszti embert kibérlelvén, ezt az egyik elvándorolt személynek házához leültette, 's ott puskatöltéseket készített általa. Alájjában elmondhatni, hogy ennél nagyobb álközöttséggel kigondorolt áruást talám soha se' hallottunk; még rokonai közzül is elvándorolt néhányakat a' gonosz ifjú, 's a' többi. — A' gyáva gonosznak halálra lett ítélteséről, és arról, hogy a' halált fogságra változtatta által a' Kormányozó *Lord Maitland*, már más ízben környülállásosan irtunk. —

„Mi, így végzi szavaít az író, ezen szigetek' országában úgy élünk, mint ha az egész világtól elválasztva volnánk. Egész-szen újjá születünk, mikor Angliából csak újságleveleket kaphatunk is.“

Nagy Britannia.

Az Angliai özszeesküvésről, mellyel az előbbeni tzikkelben a' *Korsói* tudósító az ott szerentsésen költeménynek lenni találtatott özszeesküvést öszszelasonlítja, még most hajos itélni. Már valami két hete telt el, hogy legközönségesebb újságleveleink így irtak vala ezen tárgyról: — „A' *Londoni* újságlevelek között, úgy mond, az olyanok, kik a' Miniszterek' részén lévőekkel ellenkeznek, sőt még a' Németországiak között is azok, a' kik ezeket követik, azon iparkodnak, hogy a' közönség' szeméi előtt minél jobban meggyengíthessék a' *Manchesteri* özszeesküvésnek gyűlölséges minémüségét. Azt erőssítik ezek, hogy mind azok a' környülállások, mellyek ezen tárgyról kihirdettettek, nagyították 's csak arravalók volnának, hogy azokat a' kemény eszközöket, mellyekhez a' Miniszterek folyamodtak 's a' mellyekben a' Parlamentum' két háza is megegygyeztek, szükségeseknek lenni megmútathassák. Hanem, hogy csakugyan nem a' tsupa képzelődés szüleményei voltak ezen fenyegetőző környülállások, bizonyítják az északi Angliából azolta Londonba érkezett tudósítások, mellyek azolta mind ezeken a' vidékeken szükségesekké tették a' már tudva lévő nagy előre való vigyázásbéli készüléteket 's a' többi. — (Itt ezen készüléteket is elő hordta a' tudósító, a' hova tartozott p. o. egyebek között, hogy a' politziai katonaság megszámosított azáltal, hogy a' tsendes polgárság 's falusi nemesség fegyvert fogván magát a' Belső bátorságnak oltalmazására 's a' nyughatatlanoknak zabolán való tartatásokra önként elajánlotta 's beíratta.)

A' miket pedig ezen tárgyról a' lesolyt két hetek alatt olvastunk, többire csak abban állottak, hogy némely helyeken azolta is fogattattak el némely gyanus személyek, kik közzül a' gyanusabbak *Londonba* hozattatván fogházakba zárattattak;

's a' helydolgokra ügyelő Minister' Cancllariájában vizsgálás alá vétettek. Mitsoda kimenetele fog az egész dolognak lenni, ezt egész nyilvánossággal még most sohol nem írják: tsak a' fogságra tétetett 's már megvizsgáltatott személynék állapotjáról említik az itt következő legújabb környülállásokat: —

„Erössítik, ezeket olvassuk az újabb tudósításokban, hogy a' Ministerek meghatározták volna, hogy azon foglyokat, kik a' *Manchesteri* öszszeesküvésért *Londonba* hozattattak vala, innét oda ismét visszaküldjék, 's tsak a' közönséges itélőszékre bízzák, hogy ott majd a' maga fertály esztendőnként tartani szokott ülésének alkalmatosságával ítélje meg őket. A' belső dolgokra ügyelő Minister Lord *Sidmoutk* azonközben, megértvén, hogy az öreg *Evan* és a' fija, még most is vason tartatnának, előrealóképpen addig is rendelést tett, hogy haladék nélkül vegyék le róllok a' vasat. A' Ministeri részszel ellenkező írók még meg nem szüntek egyáltalában tagadni azt, hogy *Manchesterben*, Státus ellen valami öszszeesküvés lett volna, 's azt erössítik, hogy a' lármázók' kormányozói soha egyéb célzást ki nem mútattak, és ellenek még eddig semmit egyebet megmútatni nem lehetett, hanem tsak azt, hogy ők a' mostani Ministereknek elküldtetésén 's a' Parlamentumnak reformáltatásán, munkálódnak. Hogy ezen iparkodásokat az által akarták végrehajtani, hogy a' népet *in massa* (a' hátára életes tarisznyát 's takaródzót, paplant, pokróztot vétetvén, a' mellyért ez az útozás pokrótzos útozásnak neveztetik), *London* felé útnak indították, ezért szemrehányást, gyaláztatást érdemelnek, de a' melly nem egyébnek tartathatik, hanem tsak a' közönséges inség által okoztatott kétségbeesés' botsánatoméltó' munkájának.

Azon gyűlésnek végzéseieért, melyet, mint a' közelébb költ M. Kurirban

megirtuk, a' *Norfolki* Grófságban azok a' nemesek és polgári lakosok tartottak, a' kik választó jussal bírnak, 's a' melly gyűlés ezen végzéseie között azt is meghatározta, hogy a' Régens Princzhez küldendő irásában a' mostani Ministereknek letétetetését kérje: a' Ministerek Kurirja nagyon megmérgeződén, a' gyűlés' tagjait, egy azolta kiadott levelében, mint szokott, most is Jakobinusoknak, isten nélkülvalóknak, 's por-seregnek (gaj-népnek) nevezte. Ezen utolsó kifejezésre nézve azt feleli a' *Morning-Chronicle* az említett Kurirnak, hogy azok a' harmintz emberek, kiknek kivánságára a' *Norfolki* Főbíró (Scheriff), gyűlést hirdetett, oly értékű emberek, kiknek hírtokaik, a' mostani Ministerium' minden tagjainak 's minden *Sine-Curistáinak* vagyonaikat, mind öszszeszámlálva, felyülhaladják. A' Princzhez intézett kérelmet pedig oly megegyezéssel tette a' gyűlés, hogy a' Grófságnak több ezer emberekből álló előkelő lakosai között tsak valami 20-szan találtattak, a' kik abban meg nem egygyeztek volna.

Londonban úgy vélekednek némelyek, hogy Lord *Cockrane*, a' Parlamentum' alsó házában a' Ministereikkel ellenkező résznek egy igen nevezetes tagja, 's a' kit egyszersmind egy nevezetes tengeri tisztnek mondanak lenni, nem tsak éppen azért akarja evezését *Buenos-Ayresbe* venni, hogy ott széllyel nézzen 's a' hozzáhasonló gondolkodású embereket meglássa, hanem főképpen azért, hogy Admirális *Brown* helyett, ki a' *Buenos-Ayresi* előjárókkal öszszeveszvéntőlők elpártolt, a' Respublikánál szolgálatot vállaljon 's annak Admirálisává legyen. Külömben miért vásárlott volna, így szollanak a' kik ekképpen vélekednek, egyedül a' maga számára, tsak az odavaló evezés végett, egy egész hadihajót?

A' *Star* nevű újság ekképpen okoskodik:

— „Ha tsakugyan igaz az, hogy Admiralis *Cockburne* egy hadi hajós sereggel a' tengerre valamely expeditzióba fog küldtetetni, jobb lenne, hogy a' Déli Amerikai partok helyett China ellen küldtetene, hogy az ottlévő Országlószéket az ott járt Anglus Követ Lord *Amherst* ellen elkövetett gorombáskodásért számoldásra vonnya, 's azért őtet arra kényszerítse, hogy vagy két kikötőhelyeit, Angliának engedje által. — Ugyan ezen újság erősíti továbbá, hogy a' Napkeleti Indiai Anglus Kormányozó eltökéllette magában, hogy a' Maratt Fejedelmekből álló öszszeszövetkezett Státust semmivé tegye, arra kényszerítván ezen Fejedelmek között a' főbbecket, hogy vagy Anglus öröz seregeket vegyenek-be váraikba és tartásák őket, vagy pedig mint adófizetők (Vasallusok), tsatolják öszsze magokat az Anglus kereskedő társasággal.

Az egymással szüntelen ellenkező két részen lévő Anglus újságlevelék még el nem igazították egymás között azt a' kérdést, hogy valósággal magára vállolta-e az Anglus országlószék az anya Spanyolország 's az ő függetlenné lenni kívánó plántatartományai között való közbenjáróskodást? A' Kurir ezt máig is tagadja: a' *Morning-Chronicle* pedig folytában erősíti.

Nem régen irtuk vala, hogy a' Belsőminister Lord *Sidmouth* az ország' minden Grófságainak Főhadnagyaihoz oly rendelést küldött légyen, hogy a' lázszató és istenkáromló írásoknak elterjesztőikre nagyon vigyázzanak 's az ilyen embereket szemügyen tartván, mihelyest ezen rút és veszedelmes munkán rajta érik, lepjék-meg 's fogdossák-el őket. Ez a' tárgy is folytában tartó vetekedésre való okot szolgáltatott a' Ministerek' pártját fogó 's a' vélek ellenkező részen lévő írók között. A' *Monthmouthi* Grófság' Birái a' napokban ülést tartván, 's a' Ministernek ezen rendelését ezek is

fontolás alá vevén, a' Ministerhez egy írást készítettek 's minnyájan aláírták, melyben azt tudakozzák Minister Lord *Sidmouth*tól, hogy ő egy ily rendelkezésnek kiadását a' Parlamentumnak mitsoda Aktáján fundálja? A' Birák' gyűlése a' maga előlülőjére bizta, hogy ezt a' kérdezősködő írást a' nevezett Ministerhez vigye. A' Kurir azt jegyzi-meg ezen írásra, hogy e' nem egyről, hanem tsak a' nevezett Grófság' előljáróinak tudatlanságáról teszen bizonyosságot: a' *MorningChronicle* ellenben úgy itél, hogy a' Kurir jobban tselekedett volna, ha a' helyett, hogy a' nevezett Grófság' Biráit tudatlansággal vádolja, arra, a' mit ezek a' Ministertől tudakoztak, meg tanította volna, az az, reá útasította volna őket azon törvényekre, mellyeken a' Minister azt a' rendelést fundálta, mellyet a' Grófságok' Főhadnagyaikhoz intézett.

Staffordshire-ben igen rút gyilkosság történt. *Fleming* nevű Hadnagy April. 11-dikén levelet küldött *Miller* nevű öreg Kapitány barátjához, melyben nagy sürgetéssel kérte, hogy őtet az ő lakhelyén *Fiveheadban* látogassa-meg. *Miller* semmi rosszat nem gyanítván 12-dikén megjelent *Flemmingnél*; egygyütt haráságosan ettek; asztaltól felkelvén *Flemingnek* egy oldalszobájába mentek, a' hol valami egy fertály óráig maradván egygyütt; egyszer a' szomszéd szobában lévők az oldalszobából lövést halának, oda szaladnak, 's a' két jó barátokat halva, a' földön elnyúlva találják. A' helynek 's környülállásoknak megvizsgálása után úgy itélnek az emberek, hogy *Flemming* eléb kardal sebesítette-meg a' Kapitány 's azután lőtte agyon pistolyal elébb amazt 's azután magát is. A' levélben, mellyel *Flemming* Kapitány *Miller*t magához hívta, egyebek között azt írta neki, hogy ő nem sokáig fog élni, 's öreg barátját a' maga halála előtt még egyszer látni kívánna.

Brigtonban nagyon kedvetlen dolgot történt April. 18-dikán délután. Igen szép idő lévén a' Régens Princz lóháton sétálni ment, a' Sir Blomfield, Sir Nagle, és a' Tisztelendő *Blomberg* Udvari pap úr társaságokban. Mikor már a' kastélytól jó meszsze jártak, és Sir Nagle Tiszt. *Blomberg* úr mellett ment volna, amannak lova a' farát ennek fordította 's hátulsó lábaival kirugván, a' Tiszt úr lábászárát a' kengyelen felyül két helyen öszszerontotta, melly után a' lovaglás félbe szakadván, a' sebest szép tsendesen 's legnagyobb vigyázással, 's így is szörnyű nagy kínok között, a' kastélyba bevitték, 's a' Princz *Barret* és *Blaker* híres seborvosok után azonnal Kurirokat küldött, a' kik nagy gondal hozzá látnak meggyógyításához.

Elegyes Dolgok.

A' Spanyolországban történt nagy földrengésről ilyen környülállásos tudósítást adott ki April. 10-dikén a' *Madridi* újság: — „Spanyol országnak azon részében, mellyeket egy felől a' Pyrenéumi hegyek, 's napnyúgotra és napkeletre a' két tengerek határoznak, és *Santandertől* fogva *Tarragonáig* terjednek, *Castiliának* *Palentzia*, *Toledo*, és a' *Cuencai* hegyek oldalai között lévő részeit is ide foglalván, Mártzius' 18-dikán délelőtt a' tizenegyre 3 fertálykor, nagy földrengés kegyetlenkedett, a' melly az idő rendetlen járásának tulajdonittatik. Már sok hónapoktól fogva változó időjárás volt az egész országban, de kiváltképpen ezen tartományokban. A' tavalyi komor nyarat oly langyos (mellengős) tél követte, hogy a' levegő, folytában 5 és 6 grádusai mutatott melegebbel, mint a' milyen az esztendőnek azon hónapjaiban közönségesen lenni szokott, a' hova járul, hogy sok vidékeken már három hónapoktól fogva rendkívül való szárazság uralkodott. Leggyengébb volt a' földrengés *Madridban*. A' *Rioxai* vidéken, *Longrono* 's

az Ebró jobb partja 's a' Navarrai szélek között már sokkal hathatósabban éreztetett. Nagyon megrongálta itt nevezetesen *Arnedó* városát. A' nevezett (*Rioxai*) völgyekben, a' mondott napon délelőtti tizenegyedfél óráig a' levegő tiszta és kellemetes lévén, erre észek 's napnyúgot közzül szörnyű kemény és hideg szél következett, az eget fellegek borították el, a' nap elenyészni látszott, 's rettenetes sötétség lett, a' melly valami egy fertály óráig ekképpen maradván, ekkor irtóztató zúgás hallatott a' föld' gyomrából; az épületek azon szempillantatban seifelé emelkedni láttattak, és sok kémények, kőfalak, 's egész házak öszszeomlottak. Alig jöttek az ennek szemlélése által megfélemlert emberek valamennyire magokhoz, ekkor, a' 11-re valami 3 fertálykor, másodszeri rengés éreztetett; 's ezt délutáni 3 órakor a' harmadik, 's éjjel 11-kor a' negyedik követte. Még a' következett napon, sőt egész 27-dikéig lehetett hol itt hol amott érezni a' rengést. *Arnedó* városa nagyon megrongáltatott, sok házak leomlottak, a' *Sz. Exaltalia* temploma haszonvehetetlenné lett, a' tornya ledőlt; a' *Sz. Tamás* templomának tornya a' maga *függő egyenességit* elvesztette; a' várfalán kívül lévő *Barátok* kastrom öszszeromlott; a' *Barátok* városba szaladtak-be. *Presano* nevű város, melly *Arnedótól* 2 mértföldre esik, úgy öszszeromlott, hogy 200 házak közül, mellyekből a' város állott, csak 16-ban lehet lakni. Innét ismét 2 óranyi távolságra, *Arnedillo* városában, hasonlóképpen sok házak leomlottak, hanem itt a' híres ferdőknek semmivététetődésekben áll a' legsajnosabb kár. Sok kárt vallott *Calahorra* városa is *Arnedótól* egy óra távolságra. Éppen akkor a' *Püspöki* templomban lévén az emberek, a' kő a' boltozatról hullani kezdett; 's akkor a' templom bezárattatván, azolta ki se' nyitattott. A' *Cidakhosi* hídnak egy íve a' Kár-

meliták templomával egyetemben, hasonló módon megrontsoltatott. *Ansejó* városában egy aszszonyember, éppen ekkor a templomban egy szent képnél *Jósef* napjára való felczifritásával ájlatoskodván, a' hóltozatrol egy kö reá esett. *Logronóban* oly nagy volt a' földnek megrázkodása, hogy a' fennálló emberek lábairól a' földre estek, 's a' házak úgy összeomlottak, hogy a' lakosok a' mezőre kifutni jónak találták. Különös dolog történt a' Logronoi-Santjagói-Plebánia templomában, a' hol éppen temetési ájlatosság tartatván, mikor az emberek a' halotti alkotmányt 's a' gyertyatartókat felfelé emelkedni szemlélték volna, úgy megijedtek, hogy rohanva szaladtak ki a' templomnak, de csakugyan vették is hasznát félelmes kiszaladássoknak, mivelhogy csak ennek köszönhetik, hogy a' nyomokban leszakadozó hóltozat omlásai által össze nem rontattak. De éppen ezek a' vidékek is voltak azok, mellyekben a' földrengés legkeményebben uralkodott. Minél távolabb van valamely vidék a' *Rioxaí* völgyektől, annál gyengébb volt annak megrázkodása. Valami 60 órányira terjedett *Arnedó* körül annak legnagyobb ereje. Itt a' jég is hullott. — A' mondott hónap' 28-dikán éjleli 11 órakor még egyszer jelentette magát a' rázkodás mind azokon a' helyeken, a' hol 18-dikban hatalmaskodott: demár ekkor kevés ereje volt.

A' Párisi újságlevelek valami *Bayonnei* tudósításokat adtak-lki, a' mellyek April. 17-dikén indultak, 's azt mutatják, hogy Spanyolországot ezen földrengésen kívül, mostanság még valami ragadó nyaraja is meglátogatta; mint hogy a' Spanyolországból jövő minden levelek, minnelötte *Bayonnében* kiadatnának vagy onnét tovább küldetelnének, elzetbe már

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 2-dik napján 333 $\frac{1}{2}$ — 3-dikán 333 $\frac{1}{4}$ — 5-dikén 333 $\frac{1}{6}$ forintot.
Arany. Május 5-dikén; — Császári: 15 fl. 17 kr. —

tatnak. *Extramadurában* pedig a' marha dög kezdett nagyon uralkodni.

A' *Barcellonai* fenn leirt összeesküvésről újabb tudósításaink érkeztek. Ezekszerént még nem bizonyos az, hogy Generális *Lacy* elfogattatott volna: hanem sőt inkább, *Barcellonaból* egy lovas Svadronnal a' hegyek közé kikapván, *Kataloniát* nyúghatatlanokdtatja. Melyre nézve a' Frantzia határokon lévő örszotportokat megkettőztették. Mások igaznak lenni erősitik ugyan, hogy *Lacy* az összeesküvésnekinyilatkozását eszébe vévén, *Barcellonaból* kiszaladott, hanem azután egy falun megtaláltatván; elfogattatott. Mind ezek azt mutatják, hogy semmi bizonyost nem lehet tudni felölle.

Hiradás a' Georgikoni mezei-látogatásrol.

A' *Keszthelyi Georgikonban* a' közönséges Fő-próbatételek e' folyó esztendőben is Május Hónap' 20-dik napján fognak tartatni, 's azokkal a' gazdaság külömbféle ágazatainak megbíralás végett való előterjesztési össze kaptasoltatni. Erre nézve a' Gazdaságnak Baráti, és Jóakarói bizodalmasan megkérettetnek, hogy azon napra magokat Keszthelyre megaláznai, és mind nevendék Gazdáinknak előmeneteleit, meg-ítelni, mind pedig a' Gazdaságnak gyakorlását, és folytatását is a' Majorban és a' mezőn, nem különben számadásainkban meg vizsgáljni, és minket betses észrevételeik és jóvallásaik által támogatni méltóztassanak. Mivel pedig a' kedvellőknek a' nevezetesebb külföldi Gabona nemekből, mellyek itten természetnek, ez idén is aratás után szívesen szolgáljni kívánunk, e' vegre is azon mezei látogatás alkalmatosságával, előre való jelentések tétethetnek. Költ *Keszthelyen* Sz. György Havának 14-ikén 1817.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

Ezen Nagy Fejedelemség' Főkormányozószerkénél néhány esztendőktől fogva megkülömböztetett hűséggel, és szorgalmatossággal szolgált Tanácsos és Cs. K. Camerarius M. Gróf Széki Teleki József urat, hazánknek egygyik-nagy tudományú fiát, a' halál, a' múlt hónap 7-dik napján életének 40-dik esztendéjében, agyvelőgyuladás által, kegyes özvegyének 's 8 neveletlen árváinak gyenge karjaik között, az élők' seregéből kiszollitá.

Ugyan a' tisztelt Főkormányozószerkénél eddig Titoknokai hivatalt, a' hazának nagy hasznára, a' Fejedelemnek nagy megelégedésére, megkülömböztetett munkássággal, hűséggel és szorgalmatossággal, 's nagy méltóságú familiájának ditsőségére való törekedéssel viselt, Losontzi L. Bárány Gróf *Bánffy József* Cs. K. Camerarius Urat, Alsó Fejér Vármegye' Fő Ispányává nevezni méltóztatott ő Cs. K. Felsője.

Sz. Udvarhelyről Januarius' 1-ső napján 1817. E' Székely Anya Város Udvarhely pompás Innepet tartott Nov. 8-dikán, 1816. — Az ifiu, de tudós Sombori József, M. Vásárhelyi volt Segéd Pap, az után a' Nevendék R. Catholicus Papok' Vallás Historiáját Tanítója, érdemeinek elvéré méltó jutalmát — Méltóságos Fő Királyi Biró S. Szent Iványi B. Henter Antal ur bölts ajánlásából, az érdemeiket jutalmazni tudó K. Fő Igazgató Tanács, és a' Fő Méltóságú R. Catholicus Püspök Ur tellyes egyetértéssekből, egyszerűben, Udvarhelyi Plebános, Fő Eszteriben, és az ottan lévő K. Oskoláknak Praefectusává léve — Beiktatását nevezetessé tették: a' Beiktató Csiki Fő Eszteriben és Canonok, Méltóságos és Fő Tisztelendő Pap János úr ékes, és az új

Plebános Urnak arra tett, és köz kedvét nyert érzékeny beszédjei. Az azokat követő pompás ebéd, melly mellett a' minden Vallásbéli külömbőség nélkül több Székekből és Vármegyékből öszve gyült Uri Vendégek, mozsarak ropogásai között üresítették Nádasi borral tellyes poharakat, a' Császár ö Felsője', az Erdélyi Fő Méltóságú Gubernator, és Püspök ő Excelentziája', a' jelen lévő Fő Királyi Biró, Instillator Commissarius, új Plebános 's a' t. Urak hosszas életékért; És azon jeles Deák Verseket, mellyekkel az új Praefectus Urat a' Seminarium mostani új Fő Regense Fő Tisztelendő Tudos Szüts Mihály ur megtisztelte, a' mellyek tisztán írott párokban a' Nagy érdemű jelen volt Vendégek közt kiosztattak — Bár sok Város ditselkedhetnék illy tudós Férfiakkal.

Magyar Ország.

N. Kun Madaras Apr. 24-dikén 1817.

Nem lehet érzékeny öröm nélkül látni, és olvasni, kivált a' mostani mostoha szük időkben, a' felebaráti munkás szeretetnek ditséretes példait. — Illyen szívrható 's követésre méltó példát mutatott a' jótétemény gyakorlására Nagy Kunsági Districtualis Chirurgus Matóltsy Imre' Hitvese György Sára Asszony, ki is ritka kegyességű életét azzal a' megmagyarással végezte el, hogy különös fáradsággal keresett vagyonjából a' szükölködő de nem kolduló lakosok közt 20 köböl életet; ugyantsak a' szegény sorsú, de jó igyekezetű Oskolai Tanítók közt 100 forintot osztasson ki. — Boldog Város! mellynek kebelében illy háládatos személyek neveltetnek. — Boldog Férj! ki illy szeretetre minden telintelben méltó Feleséget birhat. Boldog

magzatok! kik illy jó Édes Anyának gondos nevelésével, ditekedhetnek.

N. N.

Egerről ezt írják: —

Itt nálunk most közelébből volt né-mely nevezetesebb történetekről kívánom a Magyar Kurir íróját tudósítani:

Április' 14-dikén temettük-el Fő Tisz-telendő *Madarassy János* urat, a' ki az Erseki Káptalannak egygyik legérde-mesebb Kanonokja 's Lectorja is volt. Ezen tisztes öregnek halála, a' ki 18 esztende-ig a' városnknak Plébánossa, 's valóság-os Lelki-Pásztora volt, minnyájunkat méltán megszomorított. Tsendesen nyu-godjanak hideg tetemei.

Tsakhamar azután 19-dikben T. Pater Marsalkó Ciscercita Urat is; a' ki az itte-ni Gynnasiumnak számos esztendőig Di-rectora volt; 's ezen szép hivatalát nagy ditsérettel 's szembétünö haszonnal visél-te a' tanuló ifjuságra nézve, bé tettük a' sirba. A' most említett gyászos történe-teken még búsultunk, midőn Április' 22-dike is reánk viradott, a' melly napon ki-mondhatatlan nagy örömeinkre ide érke-zett hozzánk Ferdinand ö Királyi Fő Her-tzege 's kedves Hazánknak Fő Kom-mabdirozó Generálissa. Ezen Fels. Ven-déget a' városunk minden kitelhető pom-pával, 's tisztelettel fogadta: Eleibement Ostorosig 30 igen gazdagon felöltözött io-vás polgár, és itt a' városban mintegy 500 polgári gyalogok kompaniánként pa-rádroztak és tüzeltek is igen jól, a' vár-ban pedig a' város mozsárjai durrogtak keményen. Más nap 23-dikán mindene-ket igen szemesen megnézegetett Ö Kir. Fő Hertzgege, úgy mint: a' Katonai Magazinot, a' Generalisi Házat, a' Ver-bunk házat (ez a' kettő a' városé) a' várat, a' Foglár Collegiumát, Lyceumot, utol-jára pedig a' polgári katonaságot a' piatz közepén mint egy katona módra özsze járván sorba nézegette, és nyilvánágo-

san több ízben kijelentette, hogy Egerről soha sem gondolt volna ennyit, mint ta-pasztalt, ez, úgymond, nagy, népes és igen diszes város. — megliszteltetésemet igen szivesen köszönöm a' városnak — Eljenek! azután a' piatzról a' város házá-ra felmenvén ott is a' szalát, archivumot 's egyéb nevezetességeket; figyelmete-sen megnézvén, ebéd után hasonló pom-pával a' város kápolnáig kísértetett ö Ki-rályi Fő Hertzgege, a' hol világos jeleitadni méltóztatott Maga meglegedésének.

Április' 26-dikán délelőtt 9 órakor B. Gerlitz Kanonok urat is négy napig tartott betegsége után, melly tüdő gyú-ladás volt, életének még virágjában, a' holtak kebelébe tettük.

Ugyan ezen hónap itt nálunk még az által is emlékezetessé lett, hogy annak közepén oly nagy hidegünk és hó volt mindenütt hegyen völgyön, melly miatt kétségbe estünk minnyájan; főképpen a' jó horhoz reménségünk nem lehet, a' Körtvély, Burátsk és Mandula, a' mi tud-niüllik már kinyilt, mind megfagyott, a' jó Isten tudja: mi lesz még a' többi gyü-möltöskből és veteményekből is; ilyen időt még a' legöregebb emberek sem ér-tek.

Szemorvosi Híradás.

Az alább irt, mint Pápán Veszprém Vármegyében lakozó Szemorvos, ezennel kívánja mindenennek tudtokra adni, hogy ö mindenféle szemnyavalyákban orvosi kész szolgálatját ajánlja mindeneknek, a' sze-gényeknek t. i. valamint a' gazdagoknak, a' kik, akár tulajdon Házánál, akár má-sutt akarnak segítségével élni. Hogyha ezen tekiütetből utazni fog, hasonlóké-pen Chirurgusi operázióival mindenek-nek a' legnagyobb készséggel fog szolgál-jokra lenni igyekezni.

Pápán Apr. 20-dikán 1817.

Eckly György
Examinált Szemorvos.